

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/20/2021
Identifikačné číslo spisu: 7117205988
Dátum vydania rozhodnutia: 28.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Lenka Praženková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7117205988.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: FV powerhouse 3 s.r.o., so sídlom v Skalici, Nádražná 2192/35, IČO: 45 614 199, zastúpeného advokátskou kanceláriou POLÁČEK & PARTNERS s. r. o., so sídlom v Bratislave, Hurbanovo nám. 1, proti žalovanému: Východoslovenská distribučná, a. s., so sídlom v Košiciach, Mlynská 31, IČO: 36 599 361, zastúpeného advokátskou kanceláriou KVAŠŇOVSKÝ & PARTNERS | ADVOKÁTI, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Dunajská 32, IČO: 51 003 848, v konaní o zaplatenie 50.231,76 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Košice I, pod sp. zn. 26Cb/30/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/42/2019-850 zo dňa 20. decembra 2020, takto

rozhodol:

I. P r e r u š u j e dovolacie konanie do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o sťažnosti vedenej pod č. k. Rvp 352/2020.

II. Odkladá vykonateľnosť rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 5. októbra 2018, č. k. 26Cb/30/2017-531, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 20. decembra 2020, č. k. 4Cob/42/2019-850, až do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní žalovaného.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 26Cb/30/2017-531 zo dňa 5.10.2018 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 50.231,76 eura s 9 % úrokom z omeškania od 12.3.2017 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi priznal náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

2. Žalobca uplatnil proti žalovanému nárok na zaplatenie sumy 50.231,76 eura titulom vydania bezdôvodného obohatenia, ktorú žalobca zaplatil mesačne po 2.092,99 eura v období od marca 2014 do decembra 2015 na základe faktúr žalovaného na základe neplatnej zmluvy. Podľa dôvodov žaloby žalovaný je prevádzkovateľom distribučnej sústavy, do ktorej je pripojený žalobca. Dňa 11.7.2013 Úrad

pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej aj „ÚRSO“) vydal Vyhlášku č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike (ďalej aj „Vyhláška“). Vyhláška pre výrobcov elektriny zaviedla novú platbu za prístup do distribučnej sústavy (tzv. G-komponent), ktorá sa uplatňuje od 1.1.2014 (ďalej len „platba za prístup“). V zmysle Vyhlášky mal každý výrobca elektriny pripojený do distribučnej sústavy žalovaného (t.j. prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy) povinnosť uhrádzať platbu za prístup a to aj vtedy, keď žiaden prístup do distribučnej sústavy nevyužíval, resp. aj vtedy, ak neuzatvoril žiadnu zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny (ďalej len „zmluva o prístupe“). Žalobca so žalovaným nikdy neuzavrel zmluvu o prístupe a celý čas mu bola platba za prístup fakturovaná len na základe ustanovenia Vyhlášky, a to bez akéhokoľvek zmluvného základu. Platbu za prístup uhrádzal žalobca na základe ustanovenia Vyhlášky, ktoré bolo následne Ústavným súdom Slovenskej republiky označené za neústavné. Na uhrádzanie platby preto neexistoval žiaden právny dôvod. Žalobca sa touto žalobou domáha vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovaného prijatím platieb za prístup od žalobcu, a teda prijatím plnení bez právneho dôvodu.

3. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4Cob/42/2019-850 zo dňa 20. decembra 2019 v prvom výroku potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Druhým výrokom priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolať“). Žiadal, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania, resp. aby žalobu zamietol a priznal mu náhradu trov konania. Zároveň s podaným dovolaním požiadal aj o odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie do právoplatného rozhodnutia o dovolaní žalovaného. Prípustnosť dovolania odôvodnil ust. § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ako aj vadou podľa ust. § 420 písm. f/ CSP.

5. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalobca, ktorý navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol, resp. zamietol. Zároveň požiadal, aby dovolací súd priznal žalobcovi právo na náhradu trov v plnom rozsahu.

6. Dňa 9. júna 2021 bol žalobcom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolať“ alebo „najvyšší súd“) doručený návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa ust. § 164 CSP z dôvodu, že prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Žalobca uviedol, že jeho právny zástupca v rámci zastupovania iného subjektu podal ústavnú sťažnosť voči uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 3Obdo/18/2019 zo dňa 20.11.2019). Ďalej uviedol, že dňa 18.2.2020 bola Ústavnému súdu Slovenskej republiky doručená sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy vo veci porušenia základných práv a slobôd proti uzneseniu najvyššieho súdu (3Obdo/18/2019), ktorá je vedená pod č. k. Rvp 352/2020. Má za to, že s ohľadom na podanú ústavnú sťažnosť je pre ochranu jeho práv nielen dôvodné, ale aj nevyhnutné, prebiehajúce konanie prerušiť. Žalobca sa domnieva, že podaná ústavná sťažnosť je spôsobilá spochybníť právne závery dovolacieho súdu v obdobných veciach a môže mať zásadný vplyv pre toto konanie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal existenciu podmienok pre vyhovenie alebo nevyhovenie návrhu žalobcu na prerušenie dovolacieho konania.

8. Podľa § 164 CSP, ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.

9. Na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 438 ods. 1 CSP).

10. Ustanovenie § 164 CSP upravuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, t. z. prerušenie konania, ktoré

nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Predmetné ustanovenie dopadá na procesné situácie, v ktorých súd môže konanie prerušiť (no nemusí tak urobiť), ak prebieha iné (súdne alebo správne) konanie, ktoré môže mať význam pre rozhodnutie vo veci. Prerušenie konania je na úvahe vec prejednávajúceho súdu a je upravené len ako procesná možnosť tohto súdu, nie však jeho povinnosť. Súd má najskôr zvážiť možnosť iných vhodných opatrení dostupnými procesnými prostriedkami a až keď tieto zlyhajú, môže konanie prerušiť. Výber vhodného opatrenia (napr. spojenie vecí, prerušenie konania, vyriešenie predbežnej otázky) slúžiaceho účelu racionálnej organizácie postupu pri vedení príslušného konania má súd podriaďovať aj zákonnej požiadavke na efektívnu, t. j. rýchlu a účinnú ochranu práv strán sporu (článok 17 CSP). Rozhodujúcim hľadiskom je hospodárnosť konania, s prihliadnutím na ktorú prerušenie konania predstavuje vo všeobecnosti skôr reštriktívnu výnimku ako pravidlo. Z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak, ako nedochádza k odňatiu možnosti pred súdom konať procesným postupom súdu, ktorý konanie v zmysle § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. (teraz § 164 CSP - pozn. dovolacieho súdu) neprerušil, nedochádza k vylúčeniu účastníka konania (teraz strany sporu - pozn. dovolacieho súdu) z realizácie jeho procesných oprávnení ani postupom súdu, ktorý konanie prerušil [viď napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/150/2010, 3Cdo/57/2011 (ZSP 34/2011)].

11. Hlavnými kritériami pre posúdenie vhodnosti prerušenia konania podľa § 164 CSP sú vhodnosť, dĺžka konania, právo sporových strán na rýchlu a účinnú ochranu aj v intenciách článku 17 CSP, zamedzenie prípadných odlišných rozhodnutí aj súdov o tej istej otázke na podklade zhodných skutkových okolností a hospodárnosť konania.

12. Po posúdení návrhu žalobcu najvyšší súd dospel k záveru, že tento je dôvodný, preto súd žiadosti o prerušenie dovolacieho konania vyhovel. Dovolací súd v danom prípade mal za preukázané, že žalobca podal na Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnú sťažnosť evidovanú pod sp. zn. Rvp 352/2020, o ktorej ešte ústavný súd nerozhodol. Predmetom označeného konania je ústavná sťažnosť spoločnosti FVE Krásna, s. r. o., IČO: 45 663 734, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom NS SR v konaní vedenom pod sp. zn. 3Obdo/18/2019, ako aj jeho uznesením sp. zn. 3Obdo/18/2019 zo dňa 20. novembra 2019. Predmetnú ústavnú sťažnosť Ústavný súd SR uznesením sp. zn. PLs. ÚS 57/2020 zo dňa 7. októbra 2020 spojil na spoločné konanie s ďalšou ústavnou sťažnosťou vedenou pod sp. zn. Rvp 1561/2020 s tým, že konanie bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 352/2020. Predmetom konania vedeného pod sp. zn. Rvp 1561/2020 je ústavná sťažnosť spoločnosti GROUND I, IČO: 44 907 796, Bratislava, rovnako vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom NS SR v konaní vedenom pod sp. zn. 2Obdo/15/2019, ako aj jeho uznesením sp. zn. 2Obdo/15/2019 zo dňa 30. apríla 2020. Predmetom obidvoch vyššie označených konaní, teda sp. zn. 3Obdo/18/2019 a 2Obdo/15/2019, vedených voči žalovanej Stredoslovenská distribučná, a. s., IČO: 36 442 151, Žilina, je nárok žalobcov na zaplatenie peňažných súm z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť tým, že žalobcovia ako výrobcovia elektriny zaplatili žalovanému ako prevádzkovateľovi distribučnej sústavy v zmysle vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike, účinnej od 30. júla 2013, platbu za prístup do distribučnej sústavy (tzv. „G-komponent“) za obdobie od 1. januára 2014 bez uzatvorenia zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy. NS SR ako súd dovolací v obidvoch konaniach dovolaním napadnuté rozsudky odvolacích súdov zrušil a vec im vrátil na ďalšie konanie. Dovolania v obdobných veciach podala aj Východoslovenská distribučná, a. s., IČO: 26 599 361, s rovnakým predmetom sporu, ako je vyššie uvedené. Tieto sa na NS SR vedú pod sp. zn. 5Obdo/48/2020 a 5Obdo/35/2020, v ktorých najvyšší súd uzneseniami z 20. januára 2021 prerušil dovolacie konania do rozhodnutia Ústavného súdu SR o ústavnej sťažnosti sp. zn. Rvp 352/2020. Súčasne odložil vykonateľnosť dovolaním napadnutých rozsudkov.

13. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na článok 2 ods. 1 CSP, podľa ktorého ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Aj v záujme princípu právnej istoty, keď iný senát dovolacieho

súdu konanie prerušil, pristúpil tunajší dovolací senát k prerušeniu konania po tom, ako mal možnosť sa oboznámiť s obsahom podanej ústavnej sťažnosti. V nej riešená otázka bude mať v konečnom dôsledku vplyv aj na posúdenie doterajšej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vo veciach obdobných vecí prejednávanej a za účelom zabezpečenia právnej istoty je vhodné a účelné konanie prerušiť a počkať na názor ústavného súdu.

14. Žalovaný ako dovolateľ zároveň požiadal najvyšší súd o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

15. Podľa § 444 ods. 1 CSP, dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

16. Odloženie vykonateľnosti je dočasným, preventívnym a predbežným procesným úkonom súdu, účelom ktorého je ochrana dovolateľa pred nepriaznivými účinkami rozhodnutia odvolacieho súdu, napadnutého dovolaním, práve z dôvodu, že podanie dovolania nemá vplyv na právoplatnosť a vykonateľnosť ním napádaného rozhodnutia. Odloženie vykonateľnosti tak narúša záväznosť právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu a ním založené právne istoty, preto odklad vykonateľnosti možno povoliť, len ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 444 ods. 1 CSP). Predpokladom pre rozhodnutie odvolacieho súdu o odložení vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia je, že dovolanie má všetky predpísané náležitosti, bolo podané včas oprávneným subjektom, je procesne prípustné a zároveň môže byť úspešné. Dôvodný je odklad vykonateľnosti napríklad vtedy, keď z pohľadu predbežných úvah odvolacieho súdu existujúcich v čase posudzovania návrhu na odklad vykonateľnosti doterajší priebeh dovolacieho konania nevyklučuje, že dovolateľ môže byť v dovolacom konaní úspešný. Rozhodnutie o návrhu na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia však neprejudikuje konečný výsledok dovolacieho konania. Pokiaľ dovolací súd odloží vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, neznamená to, že dovolanie musí byť v konečnom dôsledku (pri rozhodovaní o veci samej) považované za opodstatnené (dôvodné).

17. Pri rozhodovaní o odklade vykonateľnosti musí dovolací súd zohľadniť tak ujmu, ktorá môže dovolateľovi vzniknúť v prípade, že nebude odložená vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ako aj prípadnú ujmu protistrany, spočívajúcu v tom, že táto strana sporu sa v dôsledku odkladu vykonateľnosti rozhodnutia dočasne musí zdržať realizácie práv (oprávnení), ktoré jej z tohto rozhodnutia vyplývajú. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe, dovolací súd odloží vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia vtedy, keď možná ujma hroziaca v prípade neodloženia vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia na strane toho, kto o odklad žiada, prevyšuje do úvahy prichádzajúcu ujmu opačnej procesnej strany.

18. Dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný navrhol odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu (č. l. 1186 až 1223 spisu) síce uviedol, že návrh dovolateľa na odklad vykonateľnosti považuje za nedôvodný a účelový, dovolací súd však konštatuje, že vzhľadom na skutočnosť, že samotné podanie dovolania nemá odkladný účinok, riziko podania návrhu na vykonanie exekúcie zo strany žalobcu počas dovolacieho konania a vymoženie priznanej pohľadávky pred rozhodnutím o dovolaní, je vysoké.

19. Poukazujúc na vyššie uvedené zistenia, prihliadnúc tiež na zásadu hospodárnosti konania, ako aj zásadu rovnosti zbraní, má dovolací súd za to, že je namieste vyhovieť návrhom oboch strán sporu, t. j. návrhu žalobcu na prerušenie konania a aj návrhu žalovaného na odklad vykonateľnosti. Prerušenie dovolacieho konania až do rozhodnutia o ústavnej sťažnosti pod sp. zn. Rvp 352/2020 je opodstatnené, nakoľko výsledok konania pred ústavným súdom môže mať vplyv na výsledok konania v prejednávanej veci. Z uvedeného dôvodu súd predmetné konanie prerušil podľa ustanovenia § 164 C. s. p. Zároveň najvyšší súd vyhovel aj návrhu žalovaného a odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 C. s. p. tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia. Vzhľadom na to, že o odklad vykonateľnosti žiadal dovolateľ - žalovaný a o prerušenie konania žalobca, ide o riešenie slúžiace súčasne k ochrane práv oboch sporových strán.

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.